

Отже, застосування визначених обліковою політикою методичних принципів управлінського обліку сприятиме приведенню бухгалтерського обліку в сільському господарстві у відповідність з міжнародними стандартами обліку. Зокрема підприємствам, які активно працюють на міжнародних ринках і зацікавлені у використанні загальноприйнятих в міжнародній практиці облікових правил.

УДК 657.1:631

Н.О. ГОЛУБ, *к.е.н., доцент,*
кафедра обліку і аудиту,
Таврійський державний агротехнологічний університет

ОБЛІК ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ

Сьогодні зростання сільськогосподарського виробництва повинне відбуватися на якісно новому рівні – на основі екологічно безпечних технологій. При виробництві екологічно чистої продукції рослинництва повинно відбуватися оперативне управління процесом виконання робіт і контроль за якістю продукції, які необхідно оцінювати враховуючи вимоги виконання технологічних операцій та стандартів.

Можливості бухгалтерського обліку в умовах виробництва екологічно чистої продукції рослинництва вимагають додаткового вивчення, необхідна аргументація якісно нового підходу до отримання бухгалтерської інформації, яка використовується для управління ефективністю галузі.

З підвищенням рівня життя населення України будуть зростати й екологічні потреби, тому вже сьогодні необхідно враховувати досвід країн ЄС, Японії. Так, наприклад, у цих країнах фірми одержують більші прибутки завдяки тому, що вирощують (виготовляють) екологічно чисту продукцію, використовують засоби для ліквідації наслідків шкідливого впливу; випускають продукцію для підтримки імунітету, оздоровлення людини; застосовують енергозберігаючі технології; займаються рециркуляцією відходів, охороною довкілля; пропагують екологічно безпечний стиль життя тощо.

Найбільш перспективним сегментом західноєвропейського агропромислового ринку є ринок екологічно чистих продуктів харчування. Розвиток органічного землеробства у світі являється стимулом до вирощування екологічно чистої продукції для українських сільськогосподарських товаровиробників. Органічними або екологічно чистими вважаються продукти, виготовлені з дотриманням визначених екологічних стандартів на всіх технологічних та реалізаційних етапах. При виробництві органічних продуктів застосовують технології максимального збереження поживних речовин.

Здійснювати виробництво органічної продукції (сировини) має право фізична чи юридична особа будь-якої організаційно-правової форми та будь-якої форми власності, яка пройшла атестацію в установленому Законом порядку, отримала атестат та включена до Реєстру виробників органічної продукції.

Виробництво органічної продукції та сировини здійснюється після атестації. Атестація проводиться територіальним органом Центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики та продовольства безкоштовно. Метою якої є оцінка технічних можливостей особи забезпечувати виробництво органічної продукції та/або сировини. Згідно Закону Україна «Про органічне виробництво» атестація виробництва органічної продукції та/або сировини проводиться один раз на два роки. Порядок проведення атестації встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Виробництво продукції здійснюється на землях сільськогосподарського призначення. Землі (грунти) для ведення органічного виробництва підлягають обов'язковій сертифікації. Сертифікація земельних ділянок проводиться з урахуванням еколотоксикологічних показників агрохімічного паспорту земельної ділянки та результатів хімічного аналізу тест-рослин, які вирощуються на цих ґрунтах на час обстеження. За результатами проведення сертифікації земель видається сертифікат встановленого зразка, а земельна ділянка може використовуватися в органічному виробництві.

Основною метою обліку виробництва екологічно чистої продукції рослинництва є своєчасне, повне, вірогідне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням всіх видів виробничих ресурсів, а також обсягу виробленої продукції в натуральних та грошових вимірниках. Виробничі витрати в рослинництві здійснюються протягом тривалого періоду, продукцію отримують в момент біологічного дозрівання рослин. Тому бухгалтерський облік повинен чітко розмежувати витрати за роками: витрати під урожай поточного року і витрати під урожай майбутніх років.

Важливе значення відіграє науково-обґрунтований бухгалтерський облік витрат виробництва, що формує інформацію про використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, собівартості виробництва і реалізації, а в кінцевому результаті показники ефективності роботи підприємства і об'єднань.

Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції має найбільшу специфіку в зв'язку з особливостями технології виробництва на підприємствах різних галузей і підгалузей. Крім того, аналітичний облік виробничих витрат необхідно організувати також за видами виробництв і культурами, за основними статтями витрат, а також за внутрішньогосподарськими підрозділами.

В основі організації обліку витрат на виробництво полягають наступні принципи:

- документування витрат і повне їх відображення на рахунках обліку виробництва;

- групування витрат по об'єктам обліку і місцям їх виникнення;

- відповідність об'єктів обліку витрат з об'єктами калькулювання собівартості продукції, показників обліку фактичних витрат з нормативними, плановими;

- розширення кола витрат, які відносяться на об'єкти обліку за прямим призначенням;

- здійснення оперативного контролю за витратами виробництва і формуванням собівартості продукції.

Як показує практика багато теоретичних і практичних проблем залишаються невирішеними.

Обсяг і якість інформації, яка відображається в бухгалтерських документах, залежить як від завдань, які стоять перед керівництвом, так і від попиту зовнішніх користувачів.

Проаналізувавши витрати екологічної спрямованості, удосконалення повинне торкнутися, насамперед, документації, якою оформлюється виконання технологічного процесу виробництва продукції. Таким чином, формування пакета первинних бухгалтерських документів при виробництві екологічно чистої продукції рослинництва є об'єктивною необхідністю. В основу розробки такої інформаційної бази повинні бути покладені стандарти екологічного виробництва й технологія виробництва продукції.

При цьому сільськогосподарське підприємство розглядається комплексно (з урахуванням впливу один на одного галузей рослинництва й тваринництва). Таким чином, при виробництві екологічно чистої продукції рослинництва повинно відбуватися оперативне управління процесом виконання робіт і контроль за якістю продукції, які необхідно оцінювати враховуючи вимоги виконання технологічних операцій та стандартів

На основі стандартів організації, яка проводить сертифікацію виробництва, необхідно розробити методичні рекомендації для бухгалтерії екологічного господарства, у яких варто розкрити основні визначення й положення екологічного виробництва. У даних рекомендаціях повинні бути так само зазначені загальні вимоги до техніки, сільськогосподарським машинам, які використовуються на підприємстві, наведений перелік дозволених до застосування препаратів і добрив. Необхідно вказати дозволені агротехнічні прийоми, методи боротьби із хворобами й шкідниками. Їхнє виконання може контролюватися по обліковим листам тракториста-машиніста, нарядам на виконання робіт.

Пропозиції щодо організації обліку виробництва екологічно чистої продукції на сільськогосподарських підприємствах нададуть більш широкі можливості для управління екологічно безпечним виробництвом на основі бухгалтерської інформації, дозволять ширше реалізувати такі функції бухгалтерського обліку в ринковій економіці як виявлення економічних, юридичних та екологічних наслідків господарських операцій.